Міністерство освіти і науки України Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра прикладної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
“_____”_____20__р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Методика викладання у вищій школі
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 29 міжнародні відносини

Спеціальність: 292 міжнародні економічні відносини

Освітні програми: міжнародні економічні відносини; міжнародна та європейська економічна інтеграція

Вид дисципліни: 5к: обов’язкові

Факультет **МЕВтаТБ**

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету психології
26 червня 2018 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: ЗОТОВА Л.М., к.психол.н., доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної психології

Протокол від 25 червня 2018 року, №_17

Завідувач кафедри _____ І.В. Кряж

Програму погоджено методичною комісією факультету психології

Протокол від 25.06.2018 року, № 9

Голова методичної комісії _____ Ю.А. Гімаєва

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “____”_____20__ року № ___

Голова методичної комісії

_____ (Л.І. Григорова-Беренда)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни « Методика викладання у вишій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 292 міжнародні економічні відносини.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення принципів і закономірностей викладання, основних методів та форм навчання, розкриття особливостей активних методів навчання та їх використання на всіх видах занять – лекціях, практичних та семінарських заняттях, а також в процесі організації самостійної роботи студентів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення принципів і закономірностей викладання, ознайомлення з основними методами та формами навчання; розкриття психологічного змісту «проблемності» в навчанні; ознайомлення з формами спільної діяльності; научитись використовувати різні форми та методи навчання при методичній розробці лекцій та практичних занять.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1 -й	
Семестр	
1 -й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
58 год.	
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні
досягти таких результатів навчання:

- орієнтуватися у літературі з проблем методики викладання у вищій школі;
- використовувати сучасні методи викладання та враховувати їх специфіку при викладанні;
- аналізувати лекції, практичні заняття та семінари і давати рекомендації щодо вдосконалення методики їх проведення;
- складати план-конспект, конспект, проводити лекції, практичні заняття та семінари, а також планувати самостійну роботу студентів;
- застосовувати проблемні, діалогічні, інформаційні методи у викладанні, проводити ігрові форми занять, використовувати технічні та комп'ютерні засоби навчання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи методики викладання у вищій школі.

Тема 1. Предмет та задачі методики викладання у вищій школі. Поняття теорії навчання. Основні категорії педагогіки. Цілепокладання та педагогічні принципи.

Тема 2. Особливості традиційного навчання. Педагогічний процес. Основні закономірності процесу засвоєння знань та загальні вимоги до організації навчально-пізнавальної діяльності.

Тема 3. Активні методи навчання. Навчання як активна діяльність студента. Вимоги до методики викладання для активізації розумового розвитку студента. Методи проблемного навчання. Сутність та етапи проблемного навчання. Проблемність як принцип навчання.

Тема 4. Методи програмованого навчання. Основні принципи та переваги програмованого навчання. Лінійні та розвітвлені програми. Методи інтерактивного навчання. Евристична бесіда, метод дискусії, "мозковий штурм", метод "круглого столу", метод "ділової гри".

Тема 5. Психологічні особливості навчання. Психологічні фактори, що впливають на процес навчання. Активізація процесів пам'яті, уваги та мислення. Зовнішня та внутрішня мотивація студентів. Стратегії формування нових знань та здібностей. Стратегії інтеріоризації та екстеріоризації, проблематизації та рефлексії.

Розділ 2. Методика проведення учбових занять у вищій школі.

Тема 6. Зміст навчального матеріалу. Засоби структурування навчального матеріалу. Методи навчання. Лекційна форма навчання. Методика читання лекцій. Види та функції лекцій. Лекція як основна форма теоретичної підготовки фахівця.

Тема 7. Практичні, семінарські та лабораторні заняття в учбових групах. Практичні заняття та їх зв'язок з лекційним курсом. Форми, методи і засоби активізації навчальної роботи на семінарі. Специфіка лабораторних та практичних занять. Методика їх проведення.

Тема8. Методика організації та управління учбовою дискусією. Особливості організації та проведення групової дискусії. Дії викладача під час управління дискусією. Управління самостійною роботою студентів. Комплексний підхід до самостійної роботи студентів. Вплив типу мотивації на особливості організації самостійної роботи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні основи методики викладання у вищій школі.												
Тема 1. Предмет та задачі методики викладання у вищій школі.	11	2	2			7						
Тема 2. Особливості традиційного навчання.	11	2	2			7						
Тема 3. Активні методи навчання. Методи проблемного навчання.	11	2	2			7						
Тема 4. Методи програмованого навчання. Методи інтерактивного навчання.	11	2	2			7						
Тема 5. Психологічні особливості навчання.	12	2	2			8						
Разом за розділом 1	56	10	10			36						
Розділ 2. Методика проведення учбових занять у вищій школі.												
Тема 6. Зміст навчального матеріалу. Лекційна форма навчання.	11	2	2			7						
Тема 7. Практичні, семінарські та лабораторні заняття в учбових групах.	11	2	2			7						
Тема 8. Методика організації та управління учбовою дискусією.	12	2	2			8						
Разом за розділом 2	34	6	6			22						
Усього годин	90	16	16			58						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність освіти. Функції та цілі освіти.	2	-
2	Освітні парадигми. Уявлення про людину як базис освітніх парадигм.	2	-
3	Групові форми навчання.	2	-
4	Педагогічний процес.	2	-
5	Вибір методів навчання.	2	-
6	Структура педагогічної діяльності	2	-
7	Професійна компетентність викладача.	2	-
8	Імідж педагога.	2	-
	Разом	16	-

5. Завдання для самостійної робота

Самостійна робота з курсу «Методика викладання у вищій школі» являє собою комплекс завдань як теоретичного так і практичного спрямування, які виконуються без посередньої участі викладача.

№ з/п	Назва роботи	Кільк. годин		Форми контролю
		денна	заочна	
1	Реферативна робота до розділу «Загальні питання з методики викладання»	10		реферат
2	Методична розробка лекції з курсу	20		методична розробка
3	Робота з літературними джерелами	10		рецензія на заняття
4	Підготовка до підсумкового контролю	18		залік
	Разом	58		

Теми реферативних робіт

1. Сучасні інноваційні технології навчання.
2. Методи та прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів.
3. Ігрові форми в освіті.
4. Методи групового психологічного тренінга.
5. Організація самостійної роботи студентів.
6. Організація рефлексії в навчанні.
7. Організація дискусії.
8. Моделі професіограми викладача.
9. Зміст і структура психологічної підготовки педагогів.
10. Принципи освіти.

6. Індивідуальні завдання

(не передбачені)

7. Методи контролю

Методами контрою в курсі «Методика викладання у вищій школі» є поточний контроль, реферативна робота до розділу, методична розробка лекційного заняття.

Поточний контроль передбачає такі види робіт:

- систематичність відвідування практичних занять;
- участь в аналізі методичних розробок лекційних занять;
- рефлексія з приводу читання лекцій в рамках курсу.

Оцінка методичних розробок лекційних занять відбиває сутність засвоєння студентом навичок методичної роботи, знань з побудови проблемних ситуацій, організації групової роботи в навчальній діяльності. При оцінці рецензування прочитаної лекції або практичного чи семінарського заняття, яке було проведено студентом зі своєї групи, звертається увага на послідовність аналізу заняття, наявність рекомендацій, формулювання висновків.

Залік відображає засвоєння студентом матеріалів курсу за всіма розділами.

Форми контролю навчальних здобутків студентів

Розділ І :

- поточний контроль аудиторної роботи на лекціях та практичних заняттях;
- реферативна робота.

Розділ ІІ:

- поточний контроль аудиторної роботи на лекціях та практичних заняттях;
- методичні розробки лекційних занять.

Критерії оцінювання навчальних здобутків студентів

Критерії оцінювання навчальних здобутків студентів (денна форма)

Аудиторна робота на практчних заняттях – до 3 балів за заняття:

- 3 бала – активна робота на занятті, виконання завдань, під час відповіді на питання студент вільно використовує набуті знання та висловлює своє ставлення до проблем.
- 2 бала – активна робота на занятті, виконання завдань, відповіді на питання до аудиторії.
- 1 бал – студент виконує завдання, але має труднощі із теоретичним обгрунтуванням думки, епізодично висловлюється на занятті.

Реферативна робота до розділу оцінюється 16 балами, методичні розробки лекції та практичних, семінарських або лабораторних занять – 20 балами. Максимальну оцінку отримують роботи, які містять правильну логіку організації заняття, мають постановку мети, завдань, проблемну спрямованість.

Залікова робота – 40 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю за умови зарахування всіх розділів.

Тестова робота складається з питань закритого та відкритого типу, максимальна оцінка за відповідь на які оцінюється від 1 до 5 балів залежно від складності

питання.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота									Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Розділ 1					Розділ 2			Усього	40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Сума балів		
7	7	8	8	8	7	7	8	60		

Т1, Т2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бадмаев Б. Ц. Методика преподавания психологии. Москва, Владос, 1999.
2. Бадмаев Б. Ц. Психология: как ее изучить и усвоить. М., 1997.
3. Балл Г. А. Теория учебных задач. Психолого-педагогический аспект. М., 1990.
4. Граф В., Ильясов И. И.. Ляудис В. Я. Основы организации учебной и самостоя тельной работы студентов. VI., МГУ, 1981.
5. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения. - М, Педагогика. 1986.
6. Леонтьев А. Н. Психологические особенности деятельности лектора. М., 1981.
7. Ляудис В. Я. Методика преподавания психологии, - М.. Педагогика, 1972.
8. Мельникова С. И., Чигринов В. И. Активизация учебно-познавательной деятельности студентов, Х-в, 1991.
9. Матюшкин А.И. Проблемные ситуации в обучения. - М., Педагогик, 1972.
10. Основы педагогики и психологии высшей школы. Под ред. Петровского А. И., М., МГУ, 1986.
11. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. М., Учпедгиз, 1946.
12. Середа Г. К. Методические рекомендации по рациональной организации учебно-познавательной деятельности студентов. Х-в, 1988.

13.Стоуне Є. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения.-М., Пед., 1984.
14. Талызина Н.Ф. Управление процессом управления знаний. - М., МГУ, 1975.
15. Соколова Е. Е. Тринадцать диалогов по психологии. - М., 1997.
16. Съедин С. И. Психологический практикум. - М., 1996.
17. Хруцкий Е. А. Организация и проведение деловых игр. М., 1991.
18. Яворовская Л. Н. Методика преподавания психологии. Харьков, 2001.
19. Вачков И.В. Методика преподавания психологии. Москва, 2007.
20. Герасимова В.С. Методика преподавания психологии. Курс лекций, 2007.
21. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии. Питер, 2006.
22. Лызь Н.А. Методика преподавания психологии. Р-на-Дону, Феникс, 2009.

Допоміжна література

1. Анкундинова Н.А. Использование эксперимента на занятиях по психологии. Вопросы психологии, 1965, № 1. - С. 155.
2. Арстанов М. Ж., Хайдаров Ж. С, Пидкасистый К. И. Дидатктическая игра как способ организации проблемного обучения в вузе. «Совр. высшая школа», 1982, № 1/37.-С. 117-131.
3. Гребаус Ф. А. Использование задач в курсе психологии. «Вопр. психологии», 1967, № 1.С. 144.
4. Дусавицкий А.К. О структуре мотивов учебной деятельности. Харьков, Весник ХГУ, 1987, № 171: «Психология памяти и обучения», Вып. П. -С. 44-45.
5. Кругляк М. И. Практические занятия по психологии. Вопросы психологии. 1962, №4.-С. 143.
6. Китайгородская Г. А. Научно-методическое пособие для преподавателей (интенсивный курс). - М.: МГУ, 1979.
7. Матюшкин А.М. Психологическая структура, динамика и развитие познавательной активності. Вопр.психологии, 1982,№4. -С. 5-18.
8. Середа Г. К. К проблеме мотивации учебно-познавательной деятельности (альтернативные пути формирования). Тезисы докладов международной научной конференции. Тернополь, 1993.
9. Щербо Н.П. Особенности индивидуального и групового решения заданий в условиях совместной деятельности. Вопр. психологии., 1984 № 2. -С. 107-112.

10. Посиланная на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Електронні репозитарії ХНУ імені В.Н.Каразіна.
2. Большая психологическая энциклопедия. Ред. Н. Дубенюк. Изд-во: Эксмо. ISBN 978-5-699-20617-9; 2007 г. https://www.google.com.ua/search? http://cito-web.yspu.org/link1/metod/met121/node14.html
3. Психологический справочник учителя Фридман Л.М., Кулагина И.Ю. " скачать бесплатно bookfi.org/g/Фридман%20Л.М.,%20Кулагина%20И.Ю.